

сторону регуляторів валютних операцій. Водночас, належне оформлення операцій ЗЕД, своєчасність та повнота здійснення розрахунків сприяють уникненню застосування штрафних санкцій.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про валюту і валютні операції» №2473-VIII від 21.06.2018 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (дата звернення 01.11.2025).
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від. 02.12.2010
3. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями». № 5 від 02.01.2019. [Електронний ресурс]. URL: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19#Text> (дата звернення 01.11.2025).
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку застосування податковими органами заходів впливу у вигляді штрафних санкцій до юридичних осіб (крім уповноважених установ) за порушення вимог валютного законодавства» № 524 від 26.05.2021 р. [Електронний ресурс]. URL: – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/524-2021-%D0%BF#Text>. (дата звернення 01.11.2025).

DOI 10.70286/ISU-03.12.2025.002

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ В СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО БІЗНЕСУ

Кошець Оксана Василівна

к.е.н., професор

Кафедра аудиту

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

Фахівці з управлінського обліку можуть принести вагомий вклад в сучасну ідеологію сталого розвитку, у зменшенні викидів вуглекислого газу компанії шляхом використання чистих продуктів та технологій, застосовуючи свої знання та навички в таких сферах, як стратегічне планування, фінансовий аналіз, управління ризиками, внутрішній контроль і звітність, технологічні рішення, аналіз діяльності, бюджетування капіталу та відносини з інвесторами.

В останні роки інтерес дослідників до сталого розвитку посилюється, та направлений на дослідження системи контролю управління для цілей сталого розвитку. Це, в свою чергу, призвело до посилення тиску на компанії спрямованих на їх відповідальність, прозорість та підзвітність за свою діяльність, шляхом поступового внесення змін у методи управлінського обліку

та контролю. Серед іноземних дослідників ключову роль бухгалтерського обліку в сталості розвитку визначають Dyllick і Hockerts, як «задоволення потреб прямих і непрямих зацікавлених сторін фірми без шкоди для її здатності також задовольняти потреби майбутніх зацікавлених сторін»; щоб досягти цієї мети, компаніям необхідно «підтримувати свою економічну, соціальну та екологічну базу капіталу» [1]. Базовим поняттям сталого розвитку яке часто використовується в цитуванні є визначення зроблене у 1987 р. у звіті Всесвітньої комісії з навколишнього середовища та розвитку, як «...дотримання вимог потреби сьогодення, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти власні потреби» [2]. Економічні, екологічні та соціальні підходи змінюють сутність та методи управління сталим розвитком. З іншого боку, фінансові аспекти пов'язані з забезпеченням того, щоб фінансовий розвиток не відбувався за рахунок будь-якого з інших аспектів. Це вимагає використання в управлінському обліку не тільки кількісних, а і якісних характеристик, для досягнення ЦСР ООН шляхом відходження професії бухгалтера від стандартного фінансового звіту, а зосередженні на управлінському обліку та використанні Глобальної ініціативи зі звітності (GRI) [3,4].

Разом з тим досягнення стійкості компанії та її стратегічних ініціатив напряму пов'язано з управлінським контролем, процесом управління організацією через середовище, в якому вони працюють, для досягнення як короткострокових, так і довгострокових цілей. Загалом, контроль управління сталим розвитком розглядається як надання підтримки організаціям у розгляді ширшого екологічного та соціального впливу їх діяльності, а також у вимірюванні та управлінні взаємодією між бізнесом, суспільством і навколишнім середовищем. Така практика вже призвела до появи багатьох функціональних різновидів систем управління і контролю, які будуються на принципах стійкості (SCSs). Основним завданням таких систем все частіше постає пошук дієвих інструментів для інтеграції сталості у бізнес-моделі й процеси прийняття управлінських рішень та оцінки їх рівня та результатів. З цих причин компанії запровадили інструменти управління стійким розвитком (SMCTs), які, з одного боку, спрямовані на вимірювання та передачу інформації про соціальні, екологічні та фінансові показники, необхідні для покращення управління, керування поведінкою працівників і підтримки процесів прийняття рішень. З іншого боку, вони підвищують надійність розкриття інформації про сталий розвиток, забезпечуючи ефективнішу комунікацію між компанією та зовнішнім світом, сприяючи таким чином взаємодії зацікавлених сторін [5].

Таким чином для компанії вкрай важливо інтегрувати у систему управлінського обліку і контролю трансформаційні зміни, змінивши підхід компаній до звітності, управління ризиками та практики сталого розвитку. Ця еволюція включає прийняття розширених структур звітності, включення нефінансових показників, узгоджених із ЦСР, і прийняття інтегрованої звітності, яка поєднує фінансову та нефінансову інформацію. Компанії покликані визнати взаємозв'язок між екологічними, соціальними, фінансовими аспектами діяльності та сталим розвитком, наголошуючи на довгостроковій цінності

етичної, соціально відповідальної та екологічно свідомої практики та філософії існування організації [3,6].

Список використаних джерел

1. Dogus Binek. The relationship between management control systems and sustainable development: a literature review //SPECIAL ISSUE, 05.12.2020. URL: <http://eworkcapital.com/the-relationship-between-management-control-systems-and-sustainable-development-a-literature-review/>
2. Report of the World Commission on Environment and Development: note / by the Secretary-General, 1987. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/139811?v=pdf> (дата звернення 01.12.2025)
3. Юлія Серпенінова, Інна Макаренко, Роман Фомінов, Сергій Макаренко. Цілі сталого розвитку як фактор удосконалення системи бухгалтерського обліку. Acta Academiae Beregsasiensis. // Економіка. Випуск: 6, 2024.—С.373-391. URL: https://www.researchgate.net/publication/383759708_Cili_stalogo_rozvitku_ak_faktor_udoskonalenna_sistemi_buhgalterskogo_oblikuGoals_of_Sustainable_Development_as_a_Factor_of_Enhancing_the_Accounting_Systemfenntarthato_fejlodesi_celok_mint_a_szamviteli
4. Corsi, K. and Arru, B. Role and implementation of sustainability management control tools: critical aspects in the Italian context. // Accounting, Auditing & Accountability Journal. 2021. Vol. 34 № 9, pp. 29-56. DOI:<https://doi.org/10.1108/AAAJ-02-2019-3887>. URL: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/aaaj-02-2019-3887/full/html>
5. Peter Beusch, Jane Elisabeth Frisk, Magnus Rosén, William Dilla. Management control for sustainability: Towards integrated systems, //Management Accounting Research, Volume 54, 2022, 100777, <https://doi.org/10.1016/j.mar.2021.100777>. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1044500521000512>
6. Лагодієнко Н. В. Стратегічний контроль сталого менеджменту підприємств. // Modern Economics. 2023. № 39(2023). С. 89-94. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V39\(2023\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V39(2023)-13). URL:<https://modecon.mnau.edu.ua/strategic-control-of-sustainable-management/>